

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry LAUSUNTO
PL 510
00101 Helsinki

4.10.2022

EDUSKUNTA
Maatalousjaosto

Viite: Lausuntopyyntö HE 154/2022 vp

ASIA: HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLA VALTION TALOUSARVIOKSI VUODELLE 2023, MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA (PL 30)

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua valtion talousarviosta vuodelle 2023 sekä maatalouden tuotantopanosten saatavuudesta, markkinoista ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan vuoden 2023 talousarviossa viljelijätukien ja -korvausten määrärahat ovat Suomen CAP-strategian mukaisia ollen yhteensä reilun 20 milj. euroa kuluva vuotta pienemmät. Momenteittain tarkasteltuna momentit 30.10.43. (eläinten hyvinvointikorvaukset) ja 30.20.43. (ympäristökorvaukset, luomu) ovat maatalouden näkökulmasta suurimmat epävarmuutta sisältävät kohdat, koska näissä määrärahamenekki perustuu arvioon viljelijöiden sitoutumisesta vapaasti valittaviin toimenpiteisiin. Rakenteelliset muutokset näissä tukijärjestelmissä ovat ehkä pienemmät kuin edellisen uudistuksen yhteydessä vuonna 2015, mutta eläinten hyvinvointikorvausten joihinkin toimenpiteisiin liittyy epävarmuustekijöitä ja luomun osalta kuluttajien ostovoiman heikentyminen voi vaikuttaa luomupinta-alan kasvutavoitteisiin. Makeran rooli maatalouden investointien tukemisessa on myös muuttumassa aiemmasta avustuspainotteisesta toiminnasta pitkälti vakuuksien myöntäjäksi, jolloin Suomen CAP-strategiassa investoinneille kohdistetun rahoituksen merkitys kasvaa aiemmasta.

Tuotantopanosten saatavuudessa ei ole lähtökohtaisesti tapahtunut viime aikoina merkittävää muutosta. Sen sijaan huoli tuotantopanosten hinnoista suhteessa tuotteesta saatavaan hintaan on edelleen suuri. Lannoitteiden hinta on nyt historiallisen korkealla. Nousua on heinäkuun alun poikkeuksellisen korkeasta avaustasosta kertynyt jo noin 60 prosenttia. Tämän perusteella kasvukauteen 2023 voi liittyä enemmän taloudellisia haasteita kuin mitä liittyi kesään 2022. Sähkön hinta on pahimmillaan kymmenkertainen vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna ja vaikka raakaöljyn hinta on nyt samalla tasolla kuin viime vuonna lokakuun lopulla, niin esimerkiksi polttoöljyn arvonlisäveroton hinta on nyt noin 70 prosenttia vuodentakaista korkeampi.

Yleisesti ottaen maatalouden tuotantopanosten saatavuutta koskevat samat haasteet kuin muitakin yritystoiminnan aloja. Esimerkiksi maataloudessa käytettävissä olevissa koneissa voi olla pitkiä toimitusaikoja joissain yksittäisissä komponenteissa. Tämä voi hidastaa sekä uusien koneiden toimituksia että vanhojen korjaamista varaosan toimituksen viivästyessä.

Maatilojen taloustilannetta tarkasteltaessa nykyisillä hintasuhteilla voidaan olettaa kasvinviljelytilojen tilanteen tiukentuvan huomattavasti kuluva vuodesta. Näkymät ovat oikeastaan lähes samat kuin vuosi sitten. Jos tuotantopanokset on hankittu kesällä 2022, niin tilanne on suhteellisen hyvä. Tämän hetken panoshinnoilla tilanne taas näyttää heikommalta kuin vuosi sitten samaan aikaan. Tämä taas tarkoittaa kotieläintilojen kustannuspaineen jatkuvan edelleen kovana ja lisää edelleen tarvetta nostaa tuottajahintoja, vaikka jo nykyinen hintatilanne vaikuttaa kuluttajien ostokäyttäytymiseen.

Helsingissä 4.10.2022.

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Juha Lappalainen
tutkimuspäällikkö